

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 38/2020 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om bestämmelserna om kommersiellt fiske i lagen om sjöarbetsavtal

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 38/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Arja Juvonen /saf:

Hur tänker regeringen trygga yrkesfiskarnas möjligheter till kommersiellt fiske och användning av arbetskraft även i framtiden och

tänker regeringen göra nödvändiga ändringar i lagen om sjöarbetsavtal gällande unga arbetstagare för att avskaffa kravet på fullgjord läroplikt?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Det skriftliga spørgsmålet hänvisar till arbete på fiskefartyg samt ändringar gällande arbets- och boendemiljön på fiskefartyg, som baserar sig på EU:s direktiv om arbete i fiskenäringen (EU) 2017/159. Direktivet har till stor del samma innehåll som Internationella arbetsorganisationen ILO:s konvention om arbete i fiskenäringen, vars syfte är att garantera lämpligt skydd för fiskare globalt. Finland har inte ratificerat konventionen, men direktivet trädde i kraft för Finlands del den 15 november 2019.

Bestämmelserna i konventionen berör bland annat fiskefartygens bemanning, befälhavarens skyldigheter samt läkarundersökningar, hälsoskydd och sjukvård för fiskare. Den innehåller också bestämmelser om arbetarskydd, boendemiljöer, minimiålder, anställningsvillkor samt arbets- och vilotider.

Även om den finländska lagstiftningen i huvudsak motsvarar direktivets krav sedan tidigare, krävdes vissa förändringar. Tillämpningsområdet för vissa delar av lagen om fartygspersonalens arbets- och boendemiljö samt mathållningen ombord på fartyg (395/2012, *boendemiljölagen*) har utvidgats till att även gälla fiskefartyg som är under 24 meter långa. Utvidgningen av boendemiljölagens tillämpningsområden innebär att det allmänna kravet på lämpliga och säkra boendeutrymmen för fartygsbesättningen även gäller små fartyg. Kravet gäller naturligtvis endast sådana fiskefartyg som över huvud taget har sådana utrymmen. Det ska finnas lämplig mat och dricksvatten på fartyget. Fartyget ska också ha tillräckliga och ändamålsenliga utrymmen för tillredning, servering och förvaring av mat. Dessa krav beror på besättningens antal och naturligtvis också på fartygets storlek. På små fartyg kan exempelvis förhållandena för förvaring av mat vara betydligt mer anspråkslösa. Det är ändå motiverat att medföra mat och dryck även på

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 38/2020 rd

resor med små fiskefartyg, om återresan skulle försenas exempelvis på grund av motorhaveri eller annat motsvarande skäl.

Utför boendemiljölagen gavs också statsrådets förordning om boendemiljö och mathållning ombord på fiskefartyg (1257/2019). Förordningen innehåller mer detaljerade bestämmelser för nya fiskefartyg. Förordningen tillämpas på havsfiskefartyg som utövar kommersiell verksamhet, där både fiskare i anställningsförhållande och andra fiskare eller endast fiskare i anställningsförhållande arbetar. Förordningen tillämpas dock inte på fiskefartyg som normalt inte är ute till havs i mer än 24 timmar och där besättningen inte bor när fartyget ligger i hamn. På grund av denna tillämpningsbegränsning kan bestämmelserna i praktiken inte gälla mycket små fartyg, där fiske utövas kortvarigt och nära kusten. Förordningen tillämpas inte på fiske i insjöar.

Om inga arbetstagare i anställningsförhållande arbetar på fiskefartyget tillämpas inte de krav som beskrivs ovan. Exempelvis näringsidkare som fiskar ensamma omfattas därmed inte av kraven.

I lagen om sjöarbetsavtal (756/2011), 1 kapitlet, 7 § regleras minimiåldern för anställda i arbete till sjöss. Enligt bestämmelsen kan den som är minst 16 år gammal när arbetet inleds anställas för att utföra sådant arbete som avses i lagen. För arbete på fiskefartyg krävs också att den anställdas läroplikt har upphört. Arbets- och näringsministeriet bedömer för närvarande hur de planerade förändringarna i läropliktsåldern kan förverkligas utan att minimiåldern för arbete på fiskefartyg höjs i motsvarande grad. Detta är viktigt för att förutsättningarna för generationsskiftet inom fiskenäringen inte ska försämrats och för att unga ska ha möjlighet att arbeta på fiskefartyg exempelvis under sommarloven.

Kravet på fullgörande av läroplikten är en princip i direktivet om arbete i fiskenäringen, men i direktivet ingår också vissa möjligheter till undantag, och möjligheterna att tillämpa dessa bör utvärderas. För att möjligheter till undantag ska kunna tillämpas krävs i vilket fall som helst att unga arbetstagares säkerhet och utbildningsmöjligheter tryggas.

Helsingfors den 27 februari 2020

Arbetsminister Tuula Haatainen